

כניסת שבת:
ירושלים: 19:05
ת"א: 19:25
חיפה: 18:13
באר-שבע: 19:26

יציאת שבת:
ירושלים: 20:21
ת"א: 20:23
חיפה: 20:24
באר-שבע: 20:22

יריית פתיחה / אבישי פרי

1. המוסר שבמוסריות!

***

התורה משיתה על עבד החוטא בגניבה עונש עבדות בן 6 שנים. אבל דווקא שם, בחיק האדון, מצטווה זה, להרעיף עליו מכל-טוב, "כי טוב לו עמך", ואף את כריתו הבודדת יבכר לתתה לו - והוא ינום שנתו בהעדרה. (ראה קידושין כא, א). לכאורה, עוד גנב שפל, האם זהו המקום להביע לו פנים צהובות כל-כך? מה פירושם ופשרם של דברים?

"תכין להם הדרך". פוקדת התורה על הלוויים להכין לרוצחים בשגגה הגולים לערי המקלט סימני-דרך כדי שיידעו היכן מיקומם המדויק של הערים ולא יתעו בדרכם, חלילה.

אקדים ביסוד דק ועדין שרגיל על לשוננו: האדם כבר ניצב על חבל התלייה. גזר דין מוות הושט עליו. אולם, גם אז, כך פוקדת עלינו התורה, יש לפעול בקור-רוח ובשיקול

דעת מתון: "ברור לו מיתה יפה". (בבא קמא נ, ב). כלומר: יש לקוטלו בחופזה, לבל יחוש עינוי מיותר. האדם הגיע לדיוטה האנושית התחתונה והאפלה ביותר

עד שנגזר עליו דין כליה פומבי, כבר רואה הוא את אחריתו, אז האם זהו האיש שאליו יש להתייחס בעדינות ומתינות קרה? האומנם!?

משתומם אני!

התורה מלמדת אותנו פרופורציה: נכון, האיש חטא בגניבה, אבל זו לא נחשבת לו אלא למעידה. אין הוא "ילד רע" - היה "רע לו". כבר לימדנו הרמב"ם (הלכות גירושין פרק ג') יסוד מוסד: פנימיותו של היהודי זכה וצחה, ללא רבב. במהותו, איננו דורש רק טוב. אלא שיצרו החיצוני מושכו לעבר ביבים של אוב. זה לא הוא.

מכאן, שאין לאבד רסן ולהתייחס אליו כאל טיפוס חסר-צלם, אלא יש לחקוק על לוח הלב כי הוא עודנו עוטה על עצמו את צלמו של האלוקים, ולא ניתן לעלוב בו ולהשפילו עד אימה. מינון יהודי - זה כל הסיפור.

השבוע בגליון:

4

קשורים בציצית:
איזה חיילים בקשו השבוע להצטייד בציצית לפני הכניסה לעזה?

קוצק ב'ניר-עם':
יצא-חלציו של הרבי מקוצק המתגורר ב'ניר-עם', מדבר

3
2
מסר לסוהרים:
דילברוטאליה!

החוף והחומות:
יש קשר ביניהם

3
5

הגליון י"ל ע"י:

"מכון בלבבי - יהדות מלב אל לב"

גליון "פרשניית השבוע" - לאנשים שחושבים קצת יותר.

עורך ראשי: אברהם ישראל פרידמן. יועץ תוכן: יצחק העברי. לקבלת הגליון - מייל המערכת: abyisrael@gmail.com פלא: 0504116867. לפרסומות והנצחות פנה לפל: 0527697719

1

יריית פתיחה / אבישי פרי (המשך)

***

קחו זאת רק כדימיו:

לעיתים נופלת על אנשי ביטחון תחושה כביכול הותרה הרצועה, וכי יוכלו לעשות באסיר ככל אשר עולה על רוחם העובדה שהאיש שבתחום אחריותם הנו אדם 'בעייתי' כביכול מקנה להם זכות, לעיתים גם לנהוג בו בברוטאליות.

מדובר בהסתכלות מעוותת. שכן, לא ניתן להפלות בין דם לדם. גם האסיר שלפניהם, הוא בן מלך וראוי לכבוד. אף אם שרוי במצולות השפלות.

***

אינני איש חינוך ומעודי לא הייתי כזה. אבל השגיאה הזו ידועה כא' ב' בעולם הנפתולי של החינוך:

מעולם אל תתייג את ילדך! גם אם כיזב או רימה אל תהפוך אותו ל'שקרן'! הוא אמר דבר שקר; הוא לא 'שקרן'!

כי הוא לא חבר בכת השקרנים!

היזהר נא, אב עברי: בנך עלול להיוותר עם התווית השלילית הזו כל ימי חייו! אל נא תחטא בכפליים!

***

התורה מתווה סימני-דרך גם לאלה ששפכו דם של איש סתמי. ולא, לא בגלל אופי הפעולה שנעשתה בבלי-דעת. זה לא לב העניין.

מדובר בעניין עקרוני בעליל: לא ניתן לטשטש ולעמעמם ערכים, אפילו כאלו הנראים חסרי-ערך, גם כאשר ידובר באדם שצריך לבוא על משפטו.

מעשהו האנטי-יהודי לא הופך אותו לבעל חי, חסר צלם אנוש!

זכור נזכור זאת!

בגדר איסור רציחה

בפרשתנו לומדים אנו את דין 'עיר מקלט' - אלו ערי הלויים אותם ייעדה התורה למגורים עבור מי שהרגו נפש בשוגג.

הכל שואלים: מדוע מגדירה התורה את ההורג בשגגה ל"רוצח"; לכאורה עשה זאת בבלי דעת ובלא כל כוונה - דבר שבהגדרות ההלכתיות לא חשוב ל'מעשה'!

ונראה לבאר זאת בדרך הבאה: יש מקום לחקור בגדר איסור רציחה: האם האיסור הוא עצם מעשה הרציחה, או שמא המציאות - שדמו נשפך. (דבר זה, כך זכורני מימים עברו, חקר מרן ה'אור שמח' מדוניסק בהלכות רציחה, והביא ראיה מקידושין מג, א לגבי שליחות ברציחה).

והנה בפרשת נח (בראשית ט, ו) נאמר: "שופך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם א-לוקים ברא את האדם". והנה, לא כתבה התורה "רוצח דם האדם", כי אם "שופך דם", הוי-אומר שעצם שפיכת הדם של האחר, היא שורשו של איסור רציחה. והדבר גם מודגש, גם בנימוק שמעמידה התורה: "כי בצלם אלוקים ברא את האדם". כלומר, שפיכת הדם בעצם מהווה ביזיון וקלון לצלם האלוקים, ומכאן הציווי שדמו יישפך.

ניתן לכך טעם, בהתאם למה שחקק בקרבנו מרן רבי משה פיינשטיין, מגדולי פוסקי ארה"ב, כי לא אסרה תורה רציחה מפני יישובו של עולם - כמו אצל האומות - אלא מפני חשיבותו וערכו של האדם הנברא בצלמו של האלוקים.

מעשה נראה, שאילו כן, הרי שעצם מציאות שפך הדם של האחר מחשיבה את האדם לרוצח, כי בפועל איננו ודמו זועק אלינו מן האדמה.

אלא, שנראה שאין צורך להגיע לכך, ואף אם נאמר שגדר איסור רציחה תלוי במעשה (ולפיכך יצטרך דעת - בשביל הגדרת מעשה), הרי שייראה כי האיסור הזה הוא חלק משרשרת עניינים שבין האדם לחברו, בהם כתבו ה'אחרונים' (ראה לדוגמה בספר 'משמרת חיים') אין אנו מתייחסים לכוונה (כמו בצדקה, ראה ראש השנה ד, א), ואין אנו מביטים אלא על המציאות הטכנית היבשה: האם לחברנו נסוב נזק או לא. וכי רק זהו הפרמטר שיקבע.

בין החוף לחומות ירושלים

בימים אלו של 'בין המצרים', מציין עם ישראל בנפרד את פריצת חומות ירושלים שהובילה לחורבנה. מה מסר יש בדבר?

התורה מגדירה את חשש הנפילה בהעדר מעקה כחשש של הווה: "כי ייפול הנופל ממנו". האיש רק החל למוט מן הגג, והוא כבר חשוב ועומד כ"נופל". מדוע?

אלא, שבית נעדר-מעקה, הוא כבר אסון מוכרז. כמוהו כחוף בלי מצילים, בו האסון אפוא, הינו רק עניין של זמן. מכאן, שנקודת הנפילה הפיזית איננה חשובה – כמו הגרימה הישירה לזו. נקודת-השבר הקריטית נמצאת ברגעים הראשונים – המאבדים את היציבות.

בית נעדר-מעקה, כדאי שנחרוט על לוח ליבנו, אינם רק מקום שבו מדרון-חלקלק רוחני מסוכן. ההידרדרות כבר כאן!

סולם הערכים נסדק, והרסן נאבד.

גם, כבר כשחומות ירושלים נפרצו, היה החורבן. כאן הוא נעוץ!

נקודה טובה.

צאצא הרבי מקוצק ב'נר-עם'!

שי גת [54], עובד הבקר של קיבוץ 'נר-עם', פוגש בי מטרים ספורים אחרי הכניסה לקיבוץ, השבוע. "אני צאצא לרבי מקוצק זיע"א", הוא מתפאר בעיניים בורקות של פוגש חרדי בשעת מלחמה. ומיד הוא מספר: "הגעתי לקיבוץ נר-עם בשנת 1977 יחד עם גרעין נח"ל ומאז אני מתגורר כאן".

"יש כאן מלחמה, אתה שומע את המזל"ט שחג מעלינו. ה' שומר עלינו. תודה לקל. שבח לקל שנתן לנו 'כיפת ברזל' וחילים מסורים ששומרים עלינו בכל לב".

יהודי חם הוא גת. הוא מגדיר עצמו כ'חילוני גמור', אבל דיבוריו האחרונים מעידים שהוא לא כזה בדיוק.

פתחת ספר תהילים לאחרונה?

"האמת היא שלא. אני חילוני. אבל בהחלט ראיתי חברי קיבוץ שממלמלים פרקי תהילים. עם-זאת, כאשר אני שומעים 'בוס' של פצמ"ר אני מי. האמת", הוא נזכר, "שיש לי איפשהו ברכבי, ספר תהילים. הוא מקרין עליי שמירה".

{הכתבה המלאה מתפרסמת השבוע בעיתון 'יום ליום'}

ועשו להם ציצית

מראה חריג נראה היום (ג')
בצהריים בישיבת מיר בירושלים:
אברכים רבים נראו מתקנים ציציות
לחולצות בצבע זית * הסיפור המלא

"מצוות ציצית לאחינו בית ישראל: ישנם המון חיילים שרוצים לשים ציצית בזמן לחימתם. מי שיכול להשתתף ולקשור ציציות (אחת או יותר) שיקח שקית/יות ויחזירן בקופסא שמתחת לחלון של דירת הגר"ח שמואלביץ". זה נוסח המודעה הנרגשת שפורסמה השבוע בישיבת מיר המעטירה שבשכונת בית ישראל בירושלים.

זר כי נקלע היום (ג') לישיבת מיר המעטירה בבירה, לבטח היה משפשף עיניו בתימהון לנוכח המחזה שהיה נגלה לעיניו: מכל עבר נראו אברכים היושבים על כיסאות מאולתרים ומתקנים ציציות לחולצות בצבע ירוק-זית.

מתברר, שארגון 'לחיילים באהבה', יזם את הרעיון עבור חיילי גולני שהתנו את כניסתם לעזה בציציות מתבררות מחולצתם.

"אנו רואים חשיבות בדאגה של בני הישיבות להגנת כל חייל באורח אישי, הנובעת ממצוות 'אלף למטה, אלף למטה', הסבירו לי בני ישיבה שעשו במלאכה, והדגישו כי "זאת בלי קשר לסוגיית הצבא כגוף - דבר שטעון אולי התייחסות אחרת במצב הנוכחי".
מרגש.

מילה בתפילה

באורי תפילה

אלוקים בשואה

והוא רחום יכפר עוון ולא ישחית והרבה השיב אפו ולא יעיד כל חמתו (מתוך 'פסוקי דזמרה')

לא רק עוונות עמנו נזקפים לחובתנו. גם עוונות של אבות משתרגים לחובתנו ותובעים את פריעתם. אכן, ה' הרחום והחנון, מאריך אף ואינו תובע אותנו על כל אלה.

כאשר הציגו בפני ראש ישיבת פוניבז', הרב שך זצ"ל, את השאלה החילונית הטיפוסית "היכן היה אלוקים בשואה?", תמיד ביכר להתייחס לפן הנזכר לעיל: ייתכן בהחלט שעוונות של דורות רבים מילאו את הסאה במרום וגרמו לאסון בממדים גרנדיוזיים כאלו להתחולל. אנו, כמובן, לא רואים במתרחש שם למעלה.

בתפילה אנו נותנים שבח לבורא על כך שהוא מכפר עוונות עמו, ולא די בכך, הוא גם "לא יעיר כל חמתו", על מצבור העוונות של שנים ארוכות.

פרטנות הטבוע

הרב שמועון יוסף זלול
מגיד-שיעור, אלעד

עצור בטרם תעבור!

והקרינתם לכם ערים ערי מקלט תהינה לכם ונס סמה רוצח מכה נפש בשגגה (ל"ה, י"א) לכאורה יש להבין, הרי התורה הקדושה מבהירה מפורשות כי היא מדברת על מכה נפש בשגגה, ואף בפסוקים הבאים אנו מוצאים (כ"ב-כ"ג): 'ואם בפתע בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה, או בכל אבן אשר ימות בה בלא ראות ויפל עליו וימת והוא לא אויב לו ולא מבקש רעתו', הרי שמדובר כאן באדם שלא הייתה לו כל כוונת זדון, והוא מעולם לא שנה את ההרוג, והמאורע הטראגי אירע בפתע פתאום בלא צדיה ומבלי שהייתה להורג כל אפשרות למנוע.

א"כ לכאורה עלינו לבאר, מדוע מגדירה התורה את ההורג הזה כ'רוצח' לכל אורך הפרשה? ומדוע היא שולחת אותו לגלות אל עיר המקלט, ומעמידה אותו בסכנת נפשו כאשר היא מתירה לגואל הדם להרוג אותו במידה ויצא מעיר מקלטו? הרי לכאורה הוא לא עשה מאומה! הוא אינו אשם, ולא הייתה לו כל כוונה לעשות דבר מה לחברו!

ונראה לומר בביאורו של דבר, שהן אומנם הרוצח בשגגה לא שם לב למעשיו ולתוצאות שעוללות להיות להם, אולם בדיק על כך הוא נתבע! האדם נברא וירד לעולם הזה-בכדי שישים לב! בכדי שיתבונן במעשיו, ויחשוב בכל רגע מה מוטל עליו לעשות, מה מצפה ממנו הקב"ה, ואילו תוצאות עלולות להיות לכל מעשה ומעשה אשר הוא עושה! עליו לדאוג לכך שכל מעשיו יעשו בזהירות ומתוך מחשבה מדוקדקת, כי אם לא יעשה כן-הרי שהתוצאות עלולות להיות הרות אסון, כמו במקרה שלפנינו. כאשר אדם הגיע לידי כך שהוא הרג את חברו בשוגג - אין ספק בכך שהוא לא התבונן היטב בכל מעשיו אשר הוא עשה, ולא הרגיל את עצמו לפעול ולחיות מתוך שיקול דעת מיושב! אילו היה מתבונן וזהיר בכל מעשיו-הוא בוודאי היה עומד מראש על התוצאות שעוללות להיות למעשיו, ולא היה מגיע לידי המעשה הנורא שעשה, כאשר התוצאות הטראגיות היו נמנעות ממילא! לפיכך מגדירה התורה את האדם הזה לא פחות מ'רוצח' - שכן הוא נושא באחריות מלאה לתוצאות מעשיו, אותן תוצאות אשר הוא לא הקדיש את תשומת לב הנדרשת בכדי לצפותן מראש! לפיכך אף עליו לגלות לערי המקלט, שכן הגלות הזו אמורה להביא אותו לידי התבוננות על מעשיו מכאן ואילך, וללמד אותו לחיות מעתה את חייו מתוך חשבון מדוקדק- על מנת שלא יגיע לידו שוב מעשה מעין זה שאירע לו עתה.

ובזה נראה לבאר, מדוע נבחרו דווקא ערי הלויים לשמש כערי מקלט. שכן כוונת התורה אינה רק להגלות את הרוצח בשגגה ממקומו, אלא להביאו ל'מקום תורה', למקום שבו חיים אנשים אשר חייהם עוברים עליהם מתוך התבוננות מעמיקה ויסודית, בכדי שילמד מהם כיצד עליו לנהל את חייו, ויוכל לתקן את שורש החטא שהביאו לידי רציחה בשוגג. לכך- אין מתאים יותר מאשר ערי הלויים. שכן אלו היו מופרשים מטרדות העולם וכל מעייניהם נתונים היו אך ורק לעבודתו יתברך! הלויים- הלא הקדישו את כל חייהם להתבוננות ברצונו יתברך ובתורתו, ולפיכך מהם בוודאי יוכל הרוצח בשגגה ללמוד כיצד להתייחס אל החיים וכיצד לחיות אותם באופן נכון שיאפשר לו להשלים את תכליתו בעולם. שכן הלא כתב הרמב"ם (פי"ג מהלכות שמיטה ויובל, הי"ב): "ולמה לא זכה לוי בנחלת ארץ ישראל ובביזתה עם אחיו? מפני שהובדל לעבוד את ה' לשרתו ולהורות דרכיו הישרים ומשפטיו הצדיקים לרבים, שנאמר: 'יורו משפטין ליעקב ותורתך לישראל'. לפיכך הובדלו מדרכי העולם: לא עורכין מלחמה כשאר ישראל, ולא נוחלין, ולא זוכין לעצמן בכח גופן, אלא הם חיל השם- שנאמר 'ברך ה' חילו', והוא ברוך הוא זוכה להם- שנאמר: 'אני חלקך ונחלתך'. מעתה, אין מתאימים מהם בכדי להרעיף השפעה חיובית על הרוצח בשגגה, וללמד אותו כיצד יוכל לחיות את חייו מתוך התבוננות באופן אשר יאפשר לו למלא את תפקידו ולהימנע מכל חטא ועוון מכאן ואילך, בשוגג או במזיד חלילה. שבת שלום!

לתגובות והערות: shimonyo@gmail.com
054-3299329

הגיליון השבוע נתרם לעילוי נשמת סבנו המנוח,
ארי העשייה, מר אריה בן ברוך ז"ל, יו"ר קהילת
'בית יוסף צבי בת"א. נלב"ע ד' אב תש"ע. ת.נ.צ.ב.ה.
להנצחות, פנו היום לפלי: 0527697719

לקבלת הגיליון במייל - שלחו בקשה ל: abyisrael@gmail.com